

2016-02-19

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Miljömålsenheten och Kemikalieenheten
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

kopia

christina.leideman@regeringskansliet.se

Betänkande på Remiss av Europeiska kommissionens förslag till meddelande om cirkulär ekonomi

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), har tagit del av rubricerat meddelande. Vi tackar för möjligheten att bidra med våra synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Miljö- och energidepartementets remiss den 4 december 2015.

LRF väljer att kommentera följande delar av meddelandet:

- KOM (2015) 614/2 – Att sluta kretsloppet – EUs handlingsplan för en cirkulär ekonomi
- KOM (2015) 595 – Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall

Sammanfattning cirkulär ekonomi

- Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) är positiva till att kommissionen tar fram en handlingsplan för cirkulär ekonomi, men hade gärna också sett ett bredare perspektiv där fördelarna med en biobaserad ekonomi vägs in tydligare.
- Biologisk återvinning genom rötning utelämnas i förslaget. Vi anser att biogasens roll i den cirkulära ekonomin måste lyftas fram mycket tydligare då den är essentiell för att skapa kretslopp mellan stad och land.
- LRF är positiva till signalen och riktningen om ökat kretslopp och återföring av växtnäring, som förslaget ger. LRF vill dock trycka på vikten av giftfria kretslopp. Ett system som tillför föroreningar i processen land- stad - land kan inte klassas som kretslopp.
- Kaskadprincipen är bra i teorin men sällan i verkligheten. LRF vill inte se regleringar kring hur biomassa och biobaserade material ska

användas, utan anser att marknaden även i fortsättningen kan styra detta.

Sammanfattning direktiv på avfallsområdet

- LRF anser att avfallsprodukter som innehåller föroreningar som ej härstammar från råmaterialen och som därmed har tillförts under antingen, designen, produktionen, konsumtionen eller insamlingen av en produkt, och som riskerar att ha negativ påverkan på ekosystemen, inte skall kunna klassificeras som "end of waste". LRF menar att en viktig princip inom cirkulär ekonomi som måste uppfyllas i en är rent in –rent ut. LRF vill även trycka på att ansvaret för att kritiska näringsämnen, som tex fosfor, återförs i samma rena form som när det lämnade åkern ligger på förorenaren, det är inte lantbrukets ansvar att ta emot förorenade produkter.

Kommentarer Handlingsplan cirkulär ekonomi COM(2015) 614/2

Jord- och skogsbrukssektorn är relativt andra sektorer unika eftersom de nyttjar naturresurser och kretslopp som deras primära ingångar. Resurser såsom vatten, mark, näringsämnen och den biologiska mångfalden ligger till grund för ekosystemens funktion och ger det utrymme där lantbrukssektorn arbetar.

Kap. 4 Avfall till resurs

LRF välkomnar förslaget om att revidera EU-förordningen om gödselmedel för att underlätta erkännande av organiska och avfallsbaserade gödselmedel i syfte att stödja rollen av bio-näringsämnen i en cirkulär ekonomi. Lantbruket är en del av kretsloppet. Lantbruket kan ta hand om avfall från städerna och sluta kretsloppet mellan stad och land. Men kretsloppsprodukter får inte riskera samhällets eller konsumenternas förtroende för lantbrukets produkter och mervärden. Kretsloppsprodukter får inte heller äventyra målet om en giftfri miljö.

De gårdsbaserade biogasanläggningarna, de befintliga (och de kommande), står redo att ta emot bioavfall från livsmedelsindustrin och städerna. Det pågår också en remiss parallellt med detta (M2015 02675 R) i Sverige för att underlätta administration och sänka kostnader för att biogasanläggningar ska få bättre lönsamhet och att kunna ta emot avfall från samhället.

Biogasproduktion är en central del i en cirkulär ekonomi då rötning är den bästa behandlingsmetoden för samhällets organiska avfall. Annars är ofta alternativet deponi eller förbränning. Detta avfall kan med fördel köras till

gårdar och blandas i den gödselbaserade biogasproduktionen. Vi anser att biogasens roll i den cirkulära ekonomin måste lyftas fram mycket tydligare. Biogas ger dubbel klimatnytta, den minskar utsläppen av växthusgaser både vid produktion och vid användning. Genom att producera biogas av stallgödsel tas utsläppen från gödseln omhand. När biogasen sedan används som drivmedel minskar utsläppen av koldioxid med 90 procent jämfört med bensin och diesel.

LRF föreslår ett tillägg till punkt fyra i handlingsplanen. I sista stycket på sidan 11. Nuvarande: *“They are present in organic waste material, for example, and can be returned to soil as fertilisers”*. Tillägg: *“This should only be allowed when this can be achieved without adding contaminants, for example, heavy metals, micro particles, pharmaceutical residues or antibiotic resistant bacterias or any other harmful materia to the ecosystem, if not, the nutrients should be separated and recovered from the waste material. Nutrients from organic waste materials should only be allowed to be recycled when they obtain similar biodegradability properties that is comparable in nature, composition and quantity and without any added contaminants.”*

Kap 5.1

LRF anser att det är positivt att det satsas på att öka återanvändningen av plast. Plast och framförallt mikropartiklar av plast har fått ökad uppmärksamhet sista tiden. LRF vill påpeka att det är mycket viktigt att spridningsvägarna för mikropartiklar till ekosystemen ses över.

Kap. 5.5 Biomassa och biobaserade produkter

LRF är positiva till att Kommissionen vill vägleda och sprida information om effektiv användning av biobaserade resurser. Dock hade vi önskat se tydligare kopplingar mellan cirkulär ekonomi och en biobaserad ekonomi i förslaget. Det är avhängande varandra. En biobaserad ekonomi är dessutom cirkulär av naturen.

LRF instämmer i att användningen av biomassa och biobaserade material ska ske så resurseffektivt som möjligt. LRF vill dock inte se regleringar kring hur biomassan och biobaserade material ska användas, då det rikserar att hämma utvecklingen och investeringar. Vi anser istället att marknaden även i fortsättningen kan styra detta genom prissättningsmekanismerna.

Vi ser en oroande riktning mot regleringar och bestämmelser på detta område. Att tex styra vart skogsfiber ska användas är planekonomi. Det vore ödestiget om EU lagstiftar kring fiberflödena på marknaden, så att markägaren tvingas sälja biomassan till lägre betalda ändamål. Det stimulerar inte till att jord- och

skogsbrukare vidtar åtgärder för mer resurseffektiv produktion, utan snarare tvärt om.

Kap. 6 Innovation, investeringar etc

Inom innovation, investeringar och horisontella överlappningar vill LRF påpeka att lantbruket har en stor potential att öka produktionen av biogas och att leverera andra biobaserade produkter och bidra till en kretsloppsbasead samhällsutveckling. Därför får heller inte småskaliga lösningar glömmas bort.

Kommentarer Ändring av direktiv på avfallsområdet COM (2015) 595, ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall

LRF anser att tilläggen för artikel 3 och definitionerna av ”waste” är tillfredsställande. Till organiska gödselmedel bör endast klassas produkter vars innehåll kan likställas med det ursprungliga innehållet, och där eventuella tillförda föroreningar har eliminerats. LRF anser exempelvis inte att avloppsslam skall adderas till listan av ”bio waste”. En grundläggande princip för organiska gödselmedel måste vara att användande av dessa ej kan anses ligga i konflikt med miljömålet giftfri miljö. Föreligger sådan risk ska produkten ej klassas som organiskt gödselmedel. Istället ska fokus ligga på att återvinna kritiska ämnen.

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Elina Matsdotter

Näringspolitisk expert Klimat och hållbar utveckling

Peter Wallenberg

Vatten och kretsloppsexpert

Isabel Moretti

Enhetschef Energi & Miljö